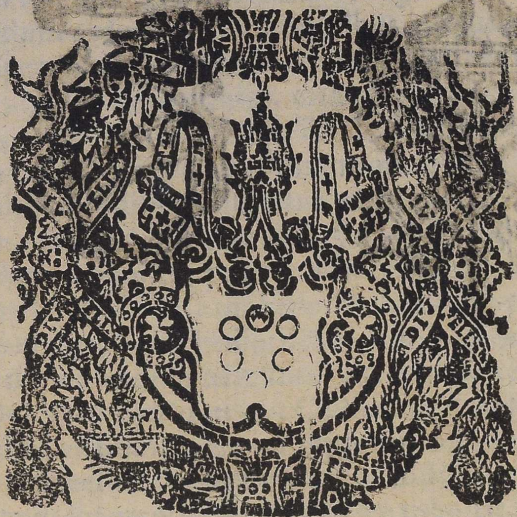

1565
MOTVS PROPRIVS
CONFIRMATIONIS
PRIVILEGIORVM IVRISDICTIONIS
ET GRATIARVM,

Per Sanctiss. D.N. D. Pium diuina prouidentia Papa IIII.

Vniuersitati Merciariorum Urbis
concessus.

ROMAE, Apud Antonium Bladum Impressorem Cameralem
Anno Domini. 1565.

MOTVS PROPRIVS

COPIA, quod Antonius Plinius in suis Commentariis
scribit. Domini. 1562.

PIVS PAPA IIII.

OTV Proprio &c. Cum
pastorali nostro incum-
bat officio, iuxta facti exi-
gentiam, & temporum
varietates, quoscunq; ad
suas Iurisdictiones tem-
porū calamitate collap-
sas restituere, & reinte-
grare. Nos attendentes
dilectos filios Collegiū,
& Vniuersitatem Mer-

ciariorum, & illis adherentium huius Almæ Urbis, &
Curie nostræ non modicæ vtilitati, & commoditati, im-
mò etiam necessitati dum varia præsertim mercimonia
humano vsui apprimè necessaria, longinquis ex parti-
bus maximis eorum ne dum sumptibus, verum etiam
sæpè dispendijs, ac laboribus & periculis, quotidie ad
Vrbem, & Curiam præfatas, maxima etiam cum vecti-
galium, & portoriorum S. R. E. fructu & vtilitate ter-
ra mariq; vehunt, & vehi procurant consulere. Et pro-
pterea dilectos filios Conseruatores Almæ Urbis consi-
derantes eosdem Collegium, & Vniuersitatem, illiusq;
particulares homines, pro eorum creditis exigendis co-
ram diuersis Urbis Tribunalibus, & Iudicibus maximis
cum laboribus, & dispendijs defatigari, & ea de causa,
bona, & mercimonia huiusmodi fieri cariora: eisdem
Collegio, & Vniuersitati, vt Consulatū & peculiare
tribunal ad aliarum artium, & præsertim Mercatorum,
instar construerent & erigerent, commississe & mandas-
se, eisdemq; solum, & locum ad dictum tribunal, & Con-

A ij sultatū

Zacharia
Senatoris
decreti cō
firmatio.

Statuto-
rum con-
firmatio.

sulatum construendum, sihihiq; de rebus ad eorum artē
spectantibus & pertinentibus iudicendū, causasq; sui fo-
ri cognoscendum, prout alias cōsueuerant assignasse, Ac
fel. rec. Bonifacium PP. IX. Prædecessorem nostrum, seu
de illius mandato quondam Zachariam Triuisanum Ve-
netum tunc Urbis Senatorem eisdem Collegio, & Vni-
uersitati, habilitatem, licentiam, facultatem, libertatē, &
potestatem quascunq; res & spectiarias, ac ferreas, argen-
teas, aureas, vel alias humano vsui necessarias & perti-
nentes, Et quascunq; alias artes, & artificum quacumq;
Collegia in specie quomodolibet concernentes exponē-
di, & expositas publicē, etiā per Urbem portā, vendē-
di sine aliquibus quomodolibet eis à quoquā aliarū ar-
tiū præposito obstaculo dato impedimento, imposito vel
inferendo, cōcessisse; Nec ob id aliud quam vnū & idem
Merciariorū Collegium sed seorsum ab alijs vti hæc Al-
ma urbis in vsu habebat censerī mandasse, nec etiā ea re,
cuiq; dictarum aliarū artiū Collegio Collegijq; Præposi-
to ipsos vniuersos, & singulos Mercenarios Urbis, fieri sub-
iectos voluisse; Quinimō ipsos omnes tanquā ministran-
tes negotia, & exercitia quę vberiorē Ciuitatē alunt tue-
ri, & manuteneri, ac defendi censuisse: ab omnibus con-
trariantibus, maximē ab his, qui auaritia ducti earum re-
rum faciebant pretia cariora. Idemq; Senator præfatus
per cōcessam potestātē à Bonifacio Prædecessore nostro,
etiā auctoritate & potestate Senatus præmissa fanciuisse,
& perpetuò valitura mandauisse. Ipsumq; Collegium, &
vniuersitatem nonnulla statuta ad dictū Tribunal, & ad
artem huiusmodi necessaria, in libro Statutorū descripta
edidisse & ordinasse, illaq; per Senatores & Conseruato-
res respectiue approbata & confirmata fuisse: Et nouissi-
mē inter cætera, statuisse, & ordinasse, Quod Consules
ius & rationē inter homines artis & pro quibuscunq; cau-
sis

sis ad artem huiusmodi spectant & pertineant & ab eis de-
 pendent usque ad quamcunque summam ius reddere valeant:
 Et si aliquis ipsius artis conueniret, in iudicio aliquam
 aliam personam quæ non esset eiusdem artis, dummodo
 foret pro re ad artem ipsam spectant. Consules qui pro
 tempore fuerint Iurisdictionem contra, cuiuscunque sta-
 tus, gradus, aut conditione existant ementes bona dictæ
 artis, & alias super eis quomodolibet contrahentes con-
 uentos usque ad summam triginta Duc. auri in auro de
 Camera haberent, & personæ sic contentæ iurisdictione
 huiusmodi, usque ad dictam summam inclusue sub quo-
 uis pretexto causa, vel occasione, etiam si essent nobiles,
 & Romani Ciues; Urbis incolæ, vel Curiales omnes,
 seu aliæ quoquomodo declinare non possint. Et ne in
 ynaqua; summa presentia Notarij, & illius stipulatio
 requiratur, statuisse, Quod codicibus, & libris rationum
 Merciariorum, Velectariorum, Berrectariorum, Setarolo-
 rum, seu Banderariorum dictæ Vniuersitatis, & aliorum
 eiusdem Collegij confectis usque ad summam triginta Du-
 catorum auri de Camera, omnibus partitis eiusdem ra-
 tionis simul computatis plenè credatur & fides adhibea-
 tur cum iuramento, contra quoscunque; inter homines
 vero de arte usque ad quamcunque summam occasione mer-
 ciariæ, & cuiuslibet alterius generis ad artem huiusmodi
 pertinentis. Ita quod agentes & exigere volentes cum
 iuramento, perinde plena fides dictis libris adhibeatur,
 ac si legitimè, & cõcludenter probatum esset, dummodo
 ipsi libri mercantiles, & mercatorum more, & ordine scrip-
 ti, confecti & tenti sint, rationabili suspitione carentes,
 & ad personas scribentes respectu habito; Et si falsitas
 in aliquo loco dolosè annotata reperiretur, talis liber
 per Consules vniuersitatis prædictæ in foro publico Ca-
 pitolij sono Tubæ comburatur, cum publicatione falsi-

Faculta.
 DD. Con-
 sulum.

Quod ri-
 bris fides
 adhibea-
 tur.

A summa
scutorum
10. & in-
fra non ap-
pelletur.

tatis, & illius auctoris, & alias poenas incurrat, quas de iure communi vel municipali incurrisse diceretur, & perpetuo infamis remaneat, & per eum scribendis de cœtero non credatur. Necnon à sententijs à summa decem scutorum, & infra, aliquæ ex partibus coram dictis Consulibus litigañ quemadmodum alijs Iudicibus, & Curijs concessum extitit appellare, vel alias reclamare, minime possint, nec valeant, & quicquid per eosdem Consules decerneretur, aut fieret esset validum firmum & efficax, realiꝑ; executioni demandandum: Hęcq; & alia vltimo dictæ ordinationes, & statuta per dilectos filios modernos ipsius Urbis Senatorem, & Conseruatores tanquam rationi consonantia approbata, & confirmata fuisse: Idcirco idem Collegium & Vniuersitatem tanquam præmissis de causis de Republica optime meritos specialibus fauoribus, & gratijs prosequentes, Motu simili &c. non ad ipsius Collegij & Vniuersitatis, aut alterius eiusdem artis instantiam, & requisitionē, sed ex certa nostra scientia, ac potestatis plenitudine, mandatum, assignationem, consignationem, constructionē, & erectionem dicti Consulatus & tribunalis, vt præmittitur factum, necnon licētiā, libertatem, habilitatem, facultatem & potestatem ab eodem Bonifacio prædecessore nostro, seu Zacharia olim Senatore præfatis concessas, ac ab ipsa Vniuersitate condita Statuta & ordinationes facta, & vt supra approbata, & in posterum per ipsam Vniuersitatem fienda, & per Senatorem, Conseruatores eiusdem Urbis iuxta formā Statutorum præfatæ Urbis approban. illorumq; & illarū confirmationes, ac eiusdem Bonifacij prædecessoris, seu Zachariæ Senatoris concessionem illorum ac omnium & singulorum præmissorum, ceterorumq; hic etiam de necessitate exprimendorum veriores tenores & effectus pro hic plene & sufficiēter expressis, ac de verbo ad verbum

bum penitus, & omnino insertis habētes, Apostolica au-
thoritate tenore præsentium approbamus, confirmamus,
& innouamus, eisq; perpetuæ, & inuiolabilis firmatis ro-
bur adiicimus, ac ea omnia, & singula perpetuo, & inui-
olabiliter obseruari debere decernimus, & mandamus; Et
quatenus opus sit de nouo concedimus, & vt supra sta-
tuimus, & ordinamus, omniaq; & singula inuiolabiliter
perpetuis futuris temporibus obseruari mandamus. Ac
omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui
forſan interuenerint in eiſdem, ſi quæ ſolemnitates om-
miſſæ fuerint ſupplemus. Ita quod eiſdem Collegij &
Vniuerſitatis moderni, & reliqui in poſterū pro tempore
exiſtentes Conſules ſuper huiuſmodi, & in ſpecie ſuper
præſato ſtatuto de iuriſdictione, iuxta illius tenorē uſq;
ad quamcunq; ſummam exercendi quo ad perſonas de
arte huiuſmodi, Et de arte non fuerint, uſq; ad dictam
ſummam triginta ducatorum auri de Camera abſq; ali-
quo alio obſtaculo, uel impedimēto aliarum Curiarum,
iuriſdictionem, & poteſtatem habeant, prout tenore præ-
ſentium damus, concedimus, & elargimur facultatem, li-
centiā, & poteſtatem, ac auctoritatem in omnibus, & ſin-
gulis cauſis, litibus & differentijs ex quauis cauſa, uel oc-
caſione ad artem huiuſmodi ſpectant & pertineant ſeu de-
pendentibus, vna cum omnibus, & ſingulis ſui incidenti-
bus, emergentibus, dependē annexis, & connexis corā
eis vertentibus, & quæ in futurum contigerint moueri,
procedendi ſummariē, ſimpliciter, & de plano, nulla iu-
ris ſolemnitate, uel ordine ſeruato, ſine ſtrepitu, & figura
iudicij, ſola facti ueritate inſpecta procedant & cogno-
ſcant, & terminent, & decidāt, & procedere perpetuis fu-
turis temporibus poſſint, & ualeant uſq; ad finalemq; &
effectualē executionem, & partitionem omnium, & ſingu-
lorum eorum mandatorū realiter, & perſonaliter, prout
eis

Iuriſdict.
DD. conf.

eis videbitur relaxandorū. Nec per præfatos modernos,
& pro tempore existentes Urbis Governatorem, Sena-
torem, Vicarium nostrū, & Cameræ Apostolicæ Audito-
rem, vel alios quosuis eiusdē Urbis Iudices, & Officiales,
tā Ordinarios, quam Commissarios etiam prætextu obli-
gationū in forma Cameræ Apostolicæ iuxta Motū pro-
prium Pop. Rom. concessū sub poena excōmunicatio-
nis latę sententię incurreñ impediri vel alias quomodo-
cunq; & qualitercunq; molestari, seu reassumi, aut auo-
cari seu inhiberi possunt, nec respectiue valeant; Et ita
per quoscunq; Iudices quauis auctoritate, dignitate, vel
facultate fungētes etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis,
& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, reassumendi,
inhibendi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudi-
cari, interpretari, & definiri debere decernimus. Et quod
præsentibus, seu literis, desuper conficiendis sub quouis
prætextu per quascunq; clausulas etiam derogatoriārū
derogatorias derogari nō possit, nisi cum tota præsentīū
præinsertione, & specifica nominum eorundem Consulū
mentionē, & irritum, & inane quicquid scienter, vel igno-
ranter cōtigerit attentari. Ita quod præfati pro tempore
existentes Consules procedere possint, & valeant, illis nō
obstantibus, absq; aliquo attentatorum & innouatorum
vicio. Non obstantibus quibusuis Constitutionibus, & or-
dinationibus Apostolicis, ac Governatori, Senatori, Vi-
cario nostro, aut Cameræ Apostolicæ Auditori, cæterisq;
alijs Iudicibus, quo ad causas dicti fori, & de rebus ad ar-
tem spectan & pertineñ Necnon Statutis, & Consuetudi-
nibus etiā iuramento &c. confirmatione Apostolica, vel
quauis firmitate alia roboratis, Priuilegijs quoq; indul-
tis, & literis Apostolicis, ac facultatibus eisdem Guberna-
tori, Senatori, Vicario nostro, & Cameræ Apostolicæ Au-
ditori, Collateralibus & quibusuis alijs in genere, vel in
specie

Specie sub quibuscunq; tenoribus, & formis, ac cum quibuscunq; etiam derogatoriis derogatorijs etiam quantumvis efficacissimis clausulis & decretis quomodolibet concessis approbatis & innouatis. Quibus omnibus pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumq; totis tenoribus specialis specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omissio, & forma in illis tradita seruata foret inserti forent presentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes illis alia in suo robore permanens hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expressè omni meliori modo &c. derogamus. Necnon omnibus illis quæ dictus Bonifacius, seu idem Zacharias Senator in eorum literis voluerunt non obstare, cæterisq; contrarijs quibuscunque.

Fiat vt petitur I.

ET cum absolute à Censuris, ad effectum &c. etiã in casibus regula &c. cum illius opportuna derogatione, quatenus opus sit exten Et quod tenores literarum, & Statutorum prædictorum habeantur pro expressis, & latissimè, ac de verbo ad verbum exprimi, & inseri possint & de approbatione, innouatione, confirmatione, indulto decreto, derogatione, processu, & alijs præmissis, de omnibus, & singulis prædictis quæ hic prærepetitis habeanr perpetuo in forma gratiosa, & ex certa scientia. Quodq; qui tacitè, vel expressè, in eorundem Consulum Iurisdictionem consenserint, etiam vsq; ad quamcunq; summam ius dicere & causas cognoscere, & terminare possint, & valeant, nec propterea per viam nullitatis impugnari, vel retractari possint decernimus. Et quod presentium sola signatura sufficiat, & ubiq; fidem faciat in iudicio, & extra, regula contraria non obstante, attento quod

quod in Vrbe : Seu si videbitur literæ desuper etiam cū
deputatione executorum qui assistāt , cum potestate pro
illis , ac dictis Consulibus moneñ cogen compelleñ gra-
uandi , & reagrandi , ac citandi per Senatorium edictū ,
infra districtum iuxta formam Statutorum Urbis , ac etiā
per Edictum publicum : constituto summarie & extrajudi-
cialiter de non tuto accessu ; & reassumeñ quascunque
causas ad instantiam rei volentis iurisdictionem dictorū
Consulum a quibuscunq; iudicibus subijcere , & inhi-
beñ sub quibuscunq; pœnis pecuniarijs eorum arbitrio
præmissorum omnium & singulorum , ac cum qualitate
aliorumq; circa præmissa necessaria maior specificatio ,
& expressio eorundem & quorumcunq; Statutorum ip-
sius artis ipsius Collegij arbitrio etiam cum eorundem
præinsertione totiens quotiens eidem Collegio videbi-
tur , semel & pluries , per breue nostrum simul , vel sepa-
ratim expediri possit .

Fiat. I.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum 9. Febr. Anno Sexto.

Kisa Philip. Raynoldus Senator.

Vic Vincentius Parentius Conseruator.

Vic Ludouicus Mattheius Conseruator.

V. Thomas Caualerius Conseruator.

Videat Vicarius I.

Vis. M. Ant. Archiepiscopus Tear.

Vicegerens.

Tenor Priuilegij Zachariæ Senatoris.

NOMINE DOMINI AMEN. Zacharias Triuifanus de Venetijs V. R. Doctor Miles Dei gratia Almæ Urbis Senator Illustris, Iure hominum quo conciones, cetusq; Societati Ciuitates faciunt, pro vtilitate & augmento Reipublicè propagatum est, cuilibet Ciui, sua ministeria, suaq; exercitia arbitrio suo facere, quæ tamen vbertatem copiamq; rerum Ciuitati opportunitatibusq; suis, satis ipsa faciât. Hinc quærelatibus Collegio eiusq; Consulibus artis Merciariorû Urbis, alijsq; Consulibus & ab aliarum artium collegijs quibusdam instari eos, quo minus res argenteas, resq; alias licet ad alias artes in specie magis accomodas venales publicè habeant: Minuere enim Ciuibus esset facultates emendi à quibuslibet eas: & quaslibet res humano vsui pertinentes, Habito namq; respectu, præter ea quod Merciariorû exercitia, & magisteria tanquã extraordinaria, & cuncta complectentia, nullo certo limite terminantur secûdum vsum præfecturam & Ciuium vtilitatẽ, sed singula de singulis alijs aliarû artium magisterijs ad se exercitia trahunt. Habilitatem, licentiam, libertatem, & potestatem concedimus, ac pro bono, & æquo Romanæ Reip. largimur: quatenus ipsi omnes & singuli Merciarij Urbis valeant, & possint quascunq; res, & speciarie, & ferreas, argenteas, aureas, & alias quascunq; alias etiam artes,

tes, & artificium quæcunque collegia, in specie quomodolibet concernentes exponere, & expositos publicè venales habere, & tenere, ac eas emere & vendere, exercere, & ministrare sine aliquibus quomodolibet eis, à quocquam aliarum artium præposito obstaculo, dato impedimento, impositauè vel inferendis; Nec ob id aliud quàm vnum, & idem dictorum Merciariorum collegium, sed seorsum ab alijs, vti hæc Ciuitas se habet in vsu censi mandamus, Neq; etiam ea re cuiquam dictarum aliarum artium collegio, collegijue præposito, ipsos vniuersos, vel singulos Merciariorum Urbis volumus fieri subiectos: quinimo ipsos, & omnes eos ministrantes negotia, & exercitia, quæ vberiore Ciuitatem alunt tueri censemus: ab omnibus contrariantibus, maximè ab his, qui auaritia (ita paucos ad ipsos illarum certarum rerum circumscriptus habeatur vsus effectant) vt earum rerum faciant pretia cariora. Et prædicta omnia, & singula, hoc nostro decreto, & per viam modum & formam, quibus melius possumus, auctoritate, potestate sacri Senatus, & etiam nobis per D. N. Papam concessis validamus, roboramus, sancimus, & perpetuò valitura mandamus. Datum Romæ in Capitolio, Die Quinto Mensis Augusti, anno Dominico. 1399. Pontificatus Domini Bonifacij Papæ Noni, indictione septima.

Nicolaus de Muscianis Protonotarius.

Suprascriptum præinsertum priuilegium, fuit extractum ex autentico, descripto in libro statutorum ipsius collegij collatoq; concordat. In quorum fidem, &c. hac die 15. Februarij. 1565.

Galdinus de Burlaschinis Merciariorum Urbis Not.

ANT 16672

